

Kaardiga avastamas oma kodulinna

Puhka Eestis! Viktoriin

1. Kas Eesti on kõige väiksem riik maailmas?

Rahvaarvu poolest kuulub Eesti küll väikseimate riikide hulka, kuid 45 000 km² suuruse pindala poolest ületab Eesti nii Taanit, Hollandit kui Šveitsi, on ligi kaks korda suurem Iisraelist või pisut väiksem kui New Hampshire' ja Massachusettsi osariik Ameerika Ühendriikides kokku. Eesti keskmine asustustihedus on 30,3 inimest ruutkilomeetri kohta, mis on Euroopa Liidu keskmisest neli korda väiksem.

2. Eestlane on laulurahvas. Laulva revolutsiooni ajal lauldi pea igal massiüritusel isamaalisi laule. Kuidas nimetatakse tagantjärgi 1988. aasta suve, mil protestiliikumine alguse sai?

Ärev suvi või kuum suvi.

Ehkki ajad olid ärevad, sai see periood nimeks "kuum suvi", sest eestlastes tärkas tugev ühtekuuluvustunne. Öeldakse, et see veretu, rahvusliku vaimsure pinnalt toimunud revolutsioon sai teoks tänu sellele, et eestlastel on tugev rahvalaulutraditsioon: laul on toonud kokku nii rasketel kui rõõmsatel aegadel, aidanud väljendada tähtsaid sõnumeid, anda edasi õpetusi ja luua kuuluvustunnet. Rahvalaulude kogu on meil lausa 1,3 miljonit lehekülge pikk. Millal sa viimati sõpradega koos laulsid?

3. 200 aastat eesti keeles olnud õ-tähte ei kirjutatud esialgu sellisel kujul. Milline oli selle algne kirjapilt?

1816. aastal soovitas pastor ja keeleteadlane Otto Wilhelm Masing võtta eesti keeles kasutusele uue tähe, mis väljendas hääle keskkõrget vokaali. Esialgu kirjutati õ-tähte nagu ö, mille täppide vahele tõmmati pikk kriips. See tuli aga ära muuta, sest tekst jäi liiga kirju. Enne õ-tähte „leiutamist“ kasutati selle asemel o- ja ö-tähte, mõnes sõnas ka e-tähte. Peale eesti keele kasutamise õ-häälikut veel leedu, liivi, portugali, vietnami ja koltasari keeles, kuid see pole neil tähestikutäht.

4. Miks ei pannud vanad eestlased leiba lauale „selili“? Kardeti, et ...

Lähedane inimene sureb või
Leib kaob majast

Leib on eestlastele olnud niivõrd tähtis toiduaine, et sellele omistati üleloomulikke omadusi ja kasutati nõidumisel. Selili pandud leib tõi kaasa lähedase surma, kui leib jäi avatud otsaga ukse poole, kardeti nälja tulekut. Leivale tehti peale rist, et päästa see kurja silma küüsisist. Esmalt õppisid eestlased valmistama leiba hapendatud tainast. Kusjuures eestlastele on saanud kombeks kõikvõimalikke toiduaineid hapendada ja marineerida. Toidukultuuris on omane ka metsas marjul ja seenel käimine, peenra tegemine ja kodus õlle pruulimine.

5. Milline metsloom on meie pärimustes tähtsal kohal?

Rebane või
Hunt

Ülekaalukalt on meie kultuuri mõjutanud hunt, kes on puutumatu looduse sümbol: ta näitab metsa tervist ja looduse terviklikkust. Öeldakse, et kui mõistame hundi kohta metsas, mõistame looduse toimimist ja seeläbi ka iseennast. Metsad, sood ja rabad on meile olnud ka muudmoodi pühapaigaks: seal on peetud kombetalitusi, suheldud vaimudega ja leitud meelerahu. Eestis elab ca 200 hunti – kas oled ise näinud?

6. Vanadel eestlastel polnud sotsiaalmeediat, mis aitaks üksteise eludega kursis olla. Kuidas siiski uudishimu rahuldati?

Lobiseti saunas või
Jutustati kõrtsi ees

No kust ikka uut infot saada, kui et „naised saunas rääkisid“! Läbi aegade on (suitsu)saunas ravitud keha- ja hinge hädasid, kohtunud sõpradega, suheldud esivanemate hingedega, võetud vastu sünnitusi ja pestud surnuid. Kõrtsis räägiti ka, kuid seal olid pigem meeste jutud. „Saunas tuleb käia alasti“, ütlevad teadjamad ja lisavad, et hädapärast sobib ka ümber keha keeratud saunalina. Oluline on teha sauna toimingud õiges järjekorras: kõigepealt keha märjaks, seejärel minna leiliruumi, harjuda paar minutit kuuma õhuga ja alles siis leili visata.

7. Eestis on mitmeid omanäoliste kommetega etnilisi gruppe: mulgid, setud, kihnlased, vanausulised, võrokad ja mitmed teised. Näiteks vanausulistele külla minnes tuleb alati kaasa võtta ...

Vahetusjalatsid või
Oma sööginõud

Konservatiivsemad vanausulised ei jaga kunagi oma nõusid võõrastega – need tuleb kas endal kaasa võtta või on selleks ette nähtud eraldi komplekt, mida vaid külaliste puhul kasutatakse. Nad on isegi enda nõusid märgistanud, et õige omanik oleks kõigile selge ja ilmalikud nendest eemale hoiaks.

Mõnikord kaetakse nõud ööseks rätikuga, et kurjad jõud ligi ei pääseks. On ka ette tulnud, et külla minnes juuakse vett oma peost.

8. Eesti on digiriik. Olime esimesed maailmas, kes võtsid parlamendivalimistel kasutusele e-hääletuse. Mis toimingut ei saa aga hetkel digitaalselt teha?

Avaldus abiellumiseks või

Avaldus lahutamiseks

Trikiga küsimus: tegelikult on mõlemad variandid õiged. Ilmselt on riigiisad leidnud, et mõnede toimingute tegemiseks tuleb pilk arvutiekraanilt üles tõsta, oma kaaslasele sügavalt silma vaadata ja üheskoos võtta ette teekond perekonnaseisuametisse. Et sul oleks ikka tõi taga. Lähiaastatel on see aga muutumas. Esimesi riiklikke e-teenuseid oli e-maksuamet, seejärel ID-kaardi kasutuselevõtt ja e-residentsus. Nüüd õpetab Eesti oma digivõimekust teistele riikidele. Olulisemaid õppetunde on see, et tehnoloogiast on kasu, kui ta pole eesmärk iseeneses, vaid aitab inimestel kiiremini asju ajada.

9. Milliseid loodusobjekte on Eestis ühe ruutkilomeetri kohta kõige rohkem maailmas?

Meteoriidikraatreid või

Allikaid

Eestis on head tingimused meteoriidikraatrite säilimiseks. Selle järgi on tehtud kindlaks, et Eesti on olnud läbi aegade meteoriitide lemmik sihtmärgiks. Neist kuulsaim on 110-meetrise läbimõõduga Kaali kraater Saaremaal, kuhu taevane raud langes umbes 3500 aastat tagasi ja põhjustas väikese tuumapommiga võrreldavaid purustusi. Aasta jooksul jõuab Maale umbes 1000 meteoriiti, üles leitakse neist ehk 10-15.

10. Kas eestlane tahab olla ainult omaette?

Jah või

Ei

2+2 reegel oli eestlastele raske, sest pidi teisele nii lähedal seisma! Selles naljas on pool tõtt – pigem hoiab eestlane omaette, kuid ühise eesmärgi nimel kaotab see nõue mõneks ajaks kehtivuse. Niiviisi sündis laulupidude traditsioon, laulev revolutsioon, „Teeme ära“ talgupäev, Balti kett jne. On see nüüd sellest, et koos on julgem või siis tahtest näidata maailmale oma suutlikkust – tore igatahes, et see sünergia tekib. Meelespea! Üksikut eestlast nähes ei maksa alati arvata, et ta tahab omaette olla – ta pole lihtsalt veel leidnud kedagi, kellega midagi koos teha.

<https://www.puhkaeestis.ee/et/>